

Referat- Ioan Slavici

"Putine personalitati ale scrisului romanesc au fost mai contestate in actele si faptele biografice, cum a fost autorul Marei, si putini creatori s-au impartasit mai mult de popularitatea operei, paradoxal vaduvita de exegeza critica serioasa. Supravietuitor al unui veac in care silueta lui se impletea cu a lui Eminescu si Caragiale, a lui Maiorescu si Nicolae Iorga, prin prietenie ideala si controversa politica, Slavici s-a izbit in primele decenii ale veacului al XX-lea de neintelegerea unei critici, orientata spre alte orizonturi estetice, de refuzul acesteia de a-i mai urmari scrierile tarzii, de reflexele erorilor si justificarilor lui printre contemporanii marelui razboi si ai Unirii Principatelor ",

Mircea Zaciu

Fiecare scriitor isi are o evolutie proprie in campul literaturii neamului sau. Daca intr-o gradina ar inflori numai trandafiri, ne-ar bucura mult atat culoarea cat si mireasma lor, dar, dupa o vreme, am dori sa zarim si albul unei lamaite ori fluturarea azurie a albastrelor.

Vreau sa spun ca, in evolutia culturii unui popor, valorile sunt diferite, contributia la progresul general depinzand de mai multi factori, uneori nesesizati de la inceput, alteori recunoscuti cu intarziere.

Se mai intampla ca, in anumite momente, contemporanii sa se contrazica intre ei; am dat exemplul paralelei initiale dintre Vasile Alecsandri si Mihai Eminescu: in timp ce poetul nepereche il numea pe bardul de la Mircesti rege al poeziei - se gaseau voci care sa-l conteste pe Alecsandri si sa-l inalte prea repede pe Eminescu.

Un alt exemplu ar fi cel al lui Alexandru Macedonski (poet de prima marime intre contemporanii sai), care a fost contestat, criticat si chiar neglijat o vreme, numai fiindca a avut ideea nefericita de a scrie o epigrama rautacioasa impotriva lui Eminescu, in momentele de boala ale acestuia. Dar Luceafarul poeziei romanesti nu purta nici o vina in cele doua cazuri - pe care nu le determinase el, ci se declansasera doar prin simpla sa prezenta printre contemporani.

Insa, in adevarata cultura, exista o dreptate dincolo de ambitiile si vietuirile imediate ale oamenilor, acea dreptate dumnezeiasca si eterna care face sa infloreasca intr-o gradina trandafiri, lamaite si viorele, si cate inca alte flori minunate.

La fel s-a spus, mai tarziu, si despre Ioan Slavici. Scriitorul ardelean de traditie taraneasca, avand un limbaj arhaic si greoi, prin care trebuia sa-si filtreze prea multul sensibilitatii sufletului sau, a luptat cu sine, pana cand a ajuns un adevarat scriitor. Ne amintim ca, in timpul studiilor de la Viena, cand l-a cunoscut pe Mihai Eminescu, poetul moldovean l-a indemnat sa scrie, asa cum facuse si cu Ion Creanga; ca Eminescu ii corecta uneori cu discretie greselile ori exprimarile provinciale, fara a le inlatura insa farmecul si fara a se implica prea mult in textul povestitorului ardelean, care, de altfel, avea suficiente de spus pentru a fi el insusi.

Timpul a dovedit, la fel ca in cazul lui Ion Creanga, din Moldova, ca, pentru coloritul si diversificarea

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

unei literaturi, e nevoie si de scriitori populari ca Ioan Slavici si de poeti filosofi ca Mihai Eminescu si de analisti exigenti ca Titu Maiorescu si de comici ca I. L. Caragiale.

Deci ideea opozitiei acestora, a excluderii ori a nedreptatii unuia fata de celalalt, nu ni se pare pe de-a-ntregul verificabila in timp. Dovada ca situatia sta asa e ca, dupa aproape un secol de la aparitia acestui minunat buchet de talente si de inteligente romanesti - Eminescu, Maiorescu, Alecsandri, Creanga, Caragiale si Slavici - ce splendida coincidenta de a fi contemporani! - ei continua sa coexiste alaturi, sunt amintiti cu respect si consideratie, citati fara a fi opusi ori exclusi - minunate pietre nestemate in coroana aurita a aceleiasi patrii romane - fiecare dintre ei reprezentand o individualitate bine definita. Uneori e mai drept timpul cu valorile adevarate decat oamenii.

MOARA CU NOROC

"Noutatea cea mare a nuvelisticii lui Slavici - afirma George Calinescu - consta insa in continut, in fenomenele de viata pe care le exploreaza si in vigoarea cu care le expune. Nimeni, pana la acest scriitor, n-a cercetat cu atata patrundere si perseverenta aspectul social, conditiile vietii materiale ale lumii satesti, nimeni n-a infatisat in aceeasi masura stransa corelatie intre fenomenele vietii sufletesti si modul de trai, pozitia economica, existenta sociala, intr-un cuvant".

In nuvela Moara cu noroc, autorul prezinta un caz de dezumanizare a carciu-marului Ghita, fost cizmar sarac, dar care ia in arenda hanul de la Moara cu noroc, din dorinta de a se imbogati cat mai repede. Ghita se muta acolo cu sotia, Ana, cu soacra si cu cei doi copii. Moara cu noroc era asezata la o rascruce de drumuri, intr-un loc aproape pustiu si primejdios, iar calatorii, care treceau dintr-o parte in alta, poposeau peste noapte acolo, de teama hotilor.

Carciumarul dinainte, un ungar, fusese omorat in conditii neelucidate, iar drumurile erau stapanite acum de Lica Samadaul. Prin partea locului, pasteau mai multe turme de porci, pazite de niste oameni aproape salbatici, iar mai mare peste ei, cel care raspundea sa nu se piarda ori sa se fure porcii stapanilor bogati, era Samadaul Lica. Acesta nu ar fi avut bani sa plateasca tot ce se pierdea, dar, din turmele aflate in grija lui, nimeni nu ar fi avut curajul sa fure, deoarece Lica i-ar fi pedepsit aspru.

Samadaul era banuit de fapte necinstite, insa nu se putea demonstra daca era vinovat ori nu, deoarece el stia sa-si ascunda bine talhariile.

Ghita castiga foarte bine la Moara cu noroc si s-ar fi imbogatit repede, daca n-ar fi trecut pe acolo porcarii lui Lica. Acestia au mancat, au baut si au plecat, spunand ca a zis Lica sa-si opreasca, la sfarsit, niste grasuni din turma, contra consumatiei. Ghita nu-si opreste grasunii, iar cand vine Lica bea niste vin, fara sa intrebe daca a platit cineva consumatia celorlalti, apoi pleaca mai departe, nepasator de framantarile si de grijile lui Ghita.

intr-o zi, Samadaul vine insotit de doi porcari si-i cere carciumarului sa-i dea toti banii pe care i-a

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

castigat din vanzare; Ghita, de teama sa nu se puna rau cu Samadaul, ii da, in speranta ca-i vor fi restituiti ceva mai tarziu.

Intr-adevar, Lica ii aduce bani de aur si diferite bijuterii, cerandu-i lui Ghita sa le schimbe ori sa le vanda la oras. Desi banuia ca acestea erau de furat, Ghita ii schimba aurul la targ, pastrandu-si partea din imprumut, fiindca isi dadea seama ca, daca s-ar fi intovarasit cu Lica pentru un timp, s-ar fi imbogatit foarte repede, desi calea prin care ar fi facut-o era necinstita. El se temea ca, in cazul in care ar fi fost prins, si-ar fi distrus familia, dar, in acelasi timp, il ispatea posibilitatea imbogatirii rapide.

Lica Samadaul incepu s-o placa pe Ana, care, la randul ei, il admira pentru curajul si trufia lui, alunecand, incetul cu incetul, in greseala. intr-o duminica, le cantau lautarii si ei jucau in curte, iar Ghita intelese ca-si va pierde, o data cu onoarea, si sotia.

Atunci in inima lui se nascu o ura puternica impotriva lui Lica si se duse la targ, unde il cauta pe jandarmul Pinte, fost camarad de talharii al lui Lica si apoi trecut la jandarmi numai din dorinta de a se razbuna pe acesta.

Pinte si Ghita pun la cale cum sa-l prinda pe Lica Samadaul, cu bani ori podoabe furate asupra lui, ca sa poata fi dovedit si condamnat pentru talharie. Prilejul se ivate curand, deoarece fusese jefuit un arendas si omorata o cucoana, care trecuse cu trasura prin padure, impreuna cu fiul ei, si careia i se furasera bijuteriile.

Cand Lica vine la Ghita cu lucrurile furate, crasmarul il lasa sa petreaca impreuna cu Ana, iar el fuge la targ sa-l anunte pe Pinte, care vine sa-l aresteze pe Lica. Ghita o ia mai inainte si ajunge la han, unde o gaseste pe Ana singura si, dan-du-si seama ca onoarea sa a fost patata, o omoara, injunghiind-o cu un cutit. Dar, intre timp, se reintoarce Lica si cu cei doi insotitori ai sai, care il impusca pe Ghita, iau toti banii si bijuteriile, apoi dau foc hanului. Cand Lica iese pe deal, il intampina Pinte, sa-l aresteze. Dar Lica prefera moartea: decat sa cada in mainile dusmanului sau, el se sinucide izbindu-se cu capul de un copac.

A doua zi, cand se intorc batrana si copiii, care fusesera plecati pe la casa lor cea veche din targ, gasesc hanul ars, iar pe Ana si Ghita prefacuti in scrum. Deoarece, cu o zi inainte, fusese ploaie cu fulgere, batrana considera ca hanul a fost traznit si crede ca moartea celor doi e o pedeapsa a lui Dumnezeu, pentru incercarea lor de a se imbogati la han prin inselatorie. Convingerea bunicii este ca omul pare mai fericit in saracia bordeiului sau, decat sa se lachemeasca la bogatiile castigate necinstit. Tematica aleasa de autor se refera la o perioada de trecere de la economia agrara la cea capitalista - banul devenind principalul mijloc de parvenire, dezumanizarea lui Ghita datorandu-se lacomiei de a acumula cat mai mult intr-un interval cat mai mic, chiar prin mijloace necinstite.

Momentele subiectului dovedesc talentul de povestitor al lui Ioan Slavici, aplicarea cu maiestrie a gradatiei: mutarea familiei lui Ghita la Moara cu noroc, la inceput doar cu intentia de a scapa de saracie; aparitia lui Lica Samadaul si schimbarea unghiului de vedere al carciumarului; unirea celor

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

doi in fapte necinstite; simpatia dintre Ana si Lica, atragand gelozia si ura lui Ghita; deznodamantul tragic.

Personajele principale sunt specifice lumii ardelenesti si reprezinta o anumita conceptie in trecerea de la rural la urban.

Transformarea lui Ghita, dintr-un om cinstit, intr-un partener la jaf al lui Lica, prin indepartare, apoi prin destramarea familiei, schimbarea Anei dintr-o femeie cinstita, credincioasa lui Ghita, de partea lui Lica si dezonoarea ei sunt dovezi ale unei analize psihologice subtile, precum si a caracterului de judecator al autorului, exprimat prin cuvintele batranei, care sustine ca: "Omul sa fie multumit cu saracia sa, caci, daca e vorba, nu bogatia, ci linistea colibeii tale te face fericit",

Nuvela Moara cu noroc prezinta urmarile negative, consecintele nefaste pe care setea de imbogatire le are asupra vietii sufletesti a individului, asupra destinului omenesc.

PĂDUREANCA

Nuvela Padureaca de Ioan Slavici, este cea mai intinsa creatie de acest fel a autorului, un fel de microroman.

Tema ei ne prezinta drama unei iubiri nefericite, dintre doi tineri de conditii sociale diferite.

Fiul lui Busuioc, un om bogat din Curtici, o placea pe Simina, din satul de munte Zambru, fiica unui taran sarac si bolnav sarac si bolnav, pe nume Neacsu.

Iorgovan este trimis de tatal sau in satul fetei, insotit de omul lor de incredere, Sofron, sa aduca un grup de seceratori, pentru a lucra pe mosia lui Busuioc -misiune grea, deoarece bantuia o epidemie de holera, iar autoritatile interzisesera deplasarea oamenilor dintr-o localitate in alta.

Dar stapanul cel bogat incalca aceste interdictii, fara urmari.

In timpul secerisului, creste contradictia dintre Iorgovan si Sofron, fata acuzandu-l pe Iorgovan ca nu are curajul s-o ceara de sotie, datorita opiniei familiei, care se opunea unirii dintre bogati si saraci.

Dupa terminarea secerisului in Curtici, padurenii se deplaseaza la preotul din Socodor, cumnat cu Busuioc, Simina ramanand la Curtici. Dar aici tatal fetei moare de holera, iar ea se duce la Socodor, pentru indeplinirea ceremonialului religios, insotita de Sofron.

Dandu-si seama de situatia grea in care se afla Simina, Busuioc o peteste pentru fiul lui, dar Simina, stiindu-le nesinceritatea, amana raspunsul.

De suparare, Iorgovan se apuca de bautura si, intr-un moment de deruta, banuind ca Simina se va casatori cu Sofron, se sinucide, aruncandu-se intre rotile de la moara, asa cum murise mai inainte un consatean de-al lor.